

Case: sama vai eri tietue – näkökulmia metatietoon

Kuvailutyöpaja, Kirjastoverkkopäivät 28.10.2021

Minna Kantanen

Kansalliskirjasto

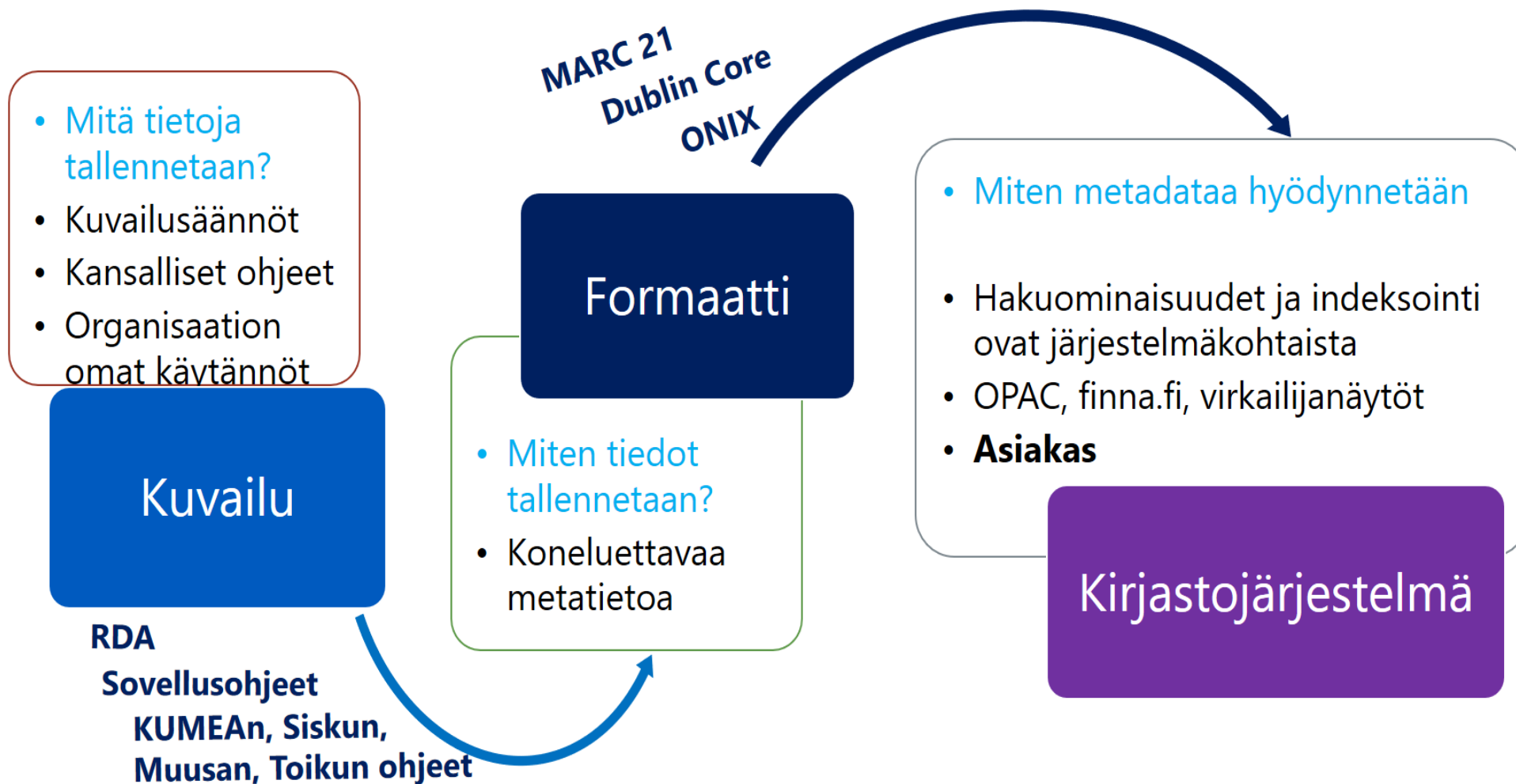
Näkökulmia metatietoon

- Kuvailusäännöt ja niiden soveltaminen
- Tallennusformaatti ja tietomalli
- Melinda metatietovaranto
- Metatiedon hyödyntäminen

Metatiedon tallennus ja hyödyntäminen 1/2

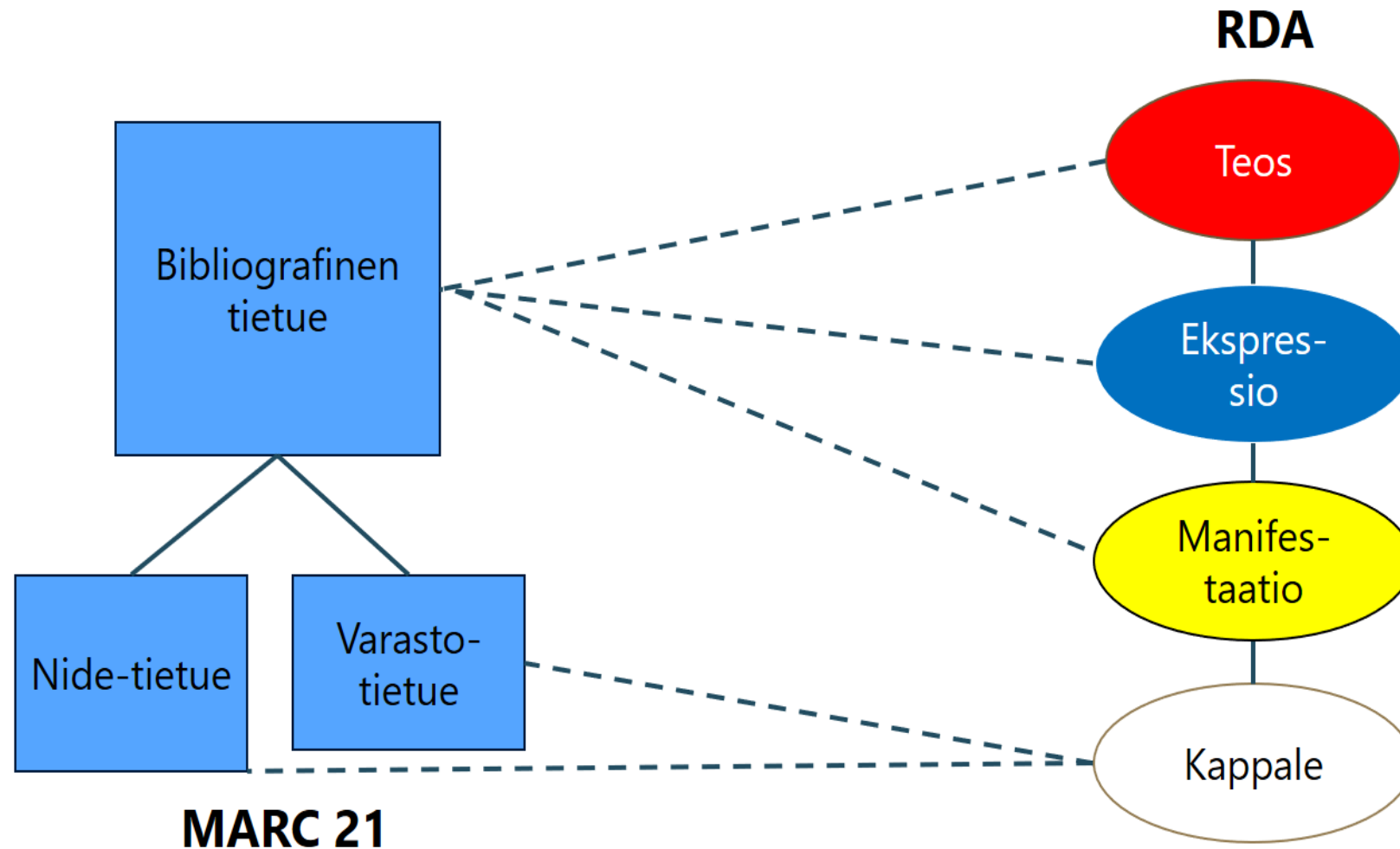
Metatiedon tallennus ja hyödyntäminen 2/2

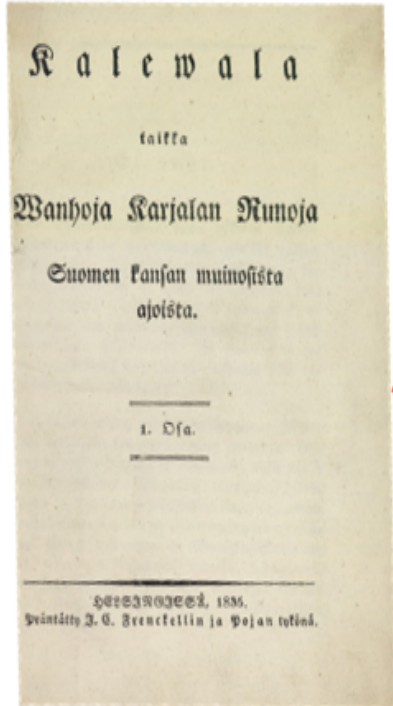
Metadatan hyödyntäminen kirjastojärjestelmässä

- Miten asiakas tavoittaa tietyn sisällön tietyssä muodossa?
 - Pokkariversio / E-kirja / Isotekstinen kirja / Kuvitettu laitos ...
- Miten asiakas löytää tietyn sisällön, jos tallennemuodolla ei merkitystä?
 - Painettu kirja / E-kirja / Äänikirja / Kieliversio ...
- Kirjastojärjestelmän ominaisuudet (tekniikka) ratkaisevat sen, miten kuvailutietoa voidaan hyödyntää
 - Tiedonhaku / Asiakasnäytöt / Aineiston varaaminen ...
- Tällä hetkellä ristiriita kuvailun tietomallin ja tallennusformaatin välillä
- KUMEA ohjeistaa kuvailua kansallisesti ja metatietovaranto Melindassa
 - Tavoitteena järjestelmäriippumaton ohjeistus
 - Käytännössä järjestelmien ominaisuuksia huomioitava

RDA-sääntöjen ja MARC 21 –formaatin ristiriita aineiston kuvailukokonaisuudessa

Teos

Ekspressio

Kalevala
teksti, suomi

Kuvitettu versio
Kuva-Kalevala
teksti, suomi

Käännös
Kalevala
teksti, saksa

Äänikirja
Kalevala
puhe, suomi

Manifestaatio

Sidottu

Nidottu

E-kirja

CD-äänilevy

E-äänikirja

Kappale

Kuvailu Melindassa

- Melinda-kuvailua ohjaavat kuvailusäännöt ja yhdessä sovitut kansalliset käytännöt
 - RDA Toolkit
 - Kuvailusääntöpalvelun suomentamat RDA-kuvailuohjeet
 - Tallennus MARC 21 –formaattilla
 - Kuvailun asiantuntijaryhmien sovellusohjeet
 - KUMEA, Muusa, Sisku, Toiku
 - Työryhmissä eri kirjastosektorien edustus
- Melindaa rakennetaan yhteistyössä
 - 17 000 000 tietuetta
 - Yli 260 kuvailevaa organisaatiota
 - Satoja, satoja aktiivisia kuvailijoita
 - Eri kirjastojärjestelmiä

Yhteistyön haasteita

- Melindassa iso joukko erilaisia toimijoita
 - Kansallisbibliografia ja -diskografia, korkeakoulukirjastot, yleiset kirjastot, erikoiskirjastot
 - Eri kirjastojärjestelmät ja niiden tekniset ratkaisut
 - Erilaiset tarpeet ja mahdollisuudet hyödyntää tallennettua metadata

Tavoite \approx Käytäntö

- Tavoitteena yhtenäinen yhteiskäyttöinen metadata, joka on käyttökelpoista mahdollisimman monelle
- Käytännössä joudutaan tekemään kompromisseja ohjeistuksissa ja sietämään erilaisia ratkaisuja sekä tietokannan kirjavuutta ja historiallista kerrostumaa

MARC-formaattipohjaisessa RDA- kuvailussa ratkaistava

Milloin
uusi
tietue?

Uusi
ISBN!

Pitäisikö
julkaisulla olla
uusi ISBN?

Uusi painos!

Mikä on uusi painos?
Milloin kyseessä
lisäpainos?

Uusi teos!
Uusi ekspressio!
Uusi
manifestaatio!

Milloin kyseessä uusi
teos?
Milloin uusi ekspressio?
Milloin teoskynnys ylittyy?

KUMEAn ohjeet - yhteen vai erikseen?

- KUMEAn ylläpitämä käytännön kuvailun ohjeistus [MARC 21 - sovellusohje \(RDA\)](#)
 - Kun julkaisun ISBN-tunnus muuttuu, tehdään aina uusi kuvailu. Uutta kuvailua ei tarvitse tehdä pelkästään kansityypin tai sidosasun muuttuessa, vaan siihen tarvitaan kustantajan muutos, uudistettu painos tms. muutos.
 - Kova- ja pehmeäkantisen manifestaation ISBN-tunnukset voidaan merkitä samaan tietueeseen toistamalla kenttää 020, jos manifestaatiot eivät muuten eroa toisistaan.
 - Fennica-käytäntö: "samaa aikaan ilmestyvät"
 - Lisäpainoksista huomautus samaan tietueeseen
 - Melindassa ei yhdistetä erikseen kuvailtuja tai eroteta yhteen kuvailtuja
- **Tarvetta tarkentaa nykyisiä ohjeita?**

Kiitos!

kumea-posti@helsinki.fi
melinda-posti@helsinki.fi